

P7_TA-PROV(2014)0108

Rätt till utbildning i regionen Transnistrien

Europaparlamentets resolution av den 6 februari 2014 om Transnistrien (2014/2552(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Moldavien och Europeiska unionen, som trädde i kraft den 1 juli 1998,
- med beaktande av handlingsplanen för republiken Moldavien, som antogs vid det sjunde mötet i samarbetsrådet för EU och Moldavien den 22 februari 2005,
- med beaktande av det associeringsavtal som paraferades av EU och Moldavien den 29 november 2013 i samband toppmötet om det östliga partnerskapet i Vilnius,
- med beaktande av domen från Europadomstolens stora kammare av den 19 oktober 2012 i målet Catan och 27 andra mot Moldavien och Ryssland (nr 43370/04),
- med beaktande av förklaringarna från OSSE:s (Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa) toppmöte 1999 i Istanbul och dess ministermöte 2002 i Porto,
- med beaktande av sina tidigare resolutioner om situationen i republiken Moldavien, särskilt den av den 15 september 2011 om associeringsavtalet¹, och av sina resolutioner om situationen i regionen Transnistrien,
- med beaktande av sin resolution av den 12 september 2013 om Rysslands påtryckningar på länder i det östliga partnerskapet (i samband med det östliga partnerskapets kommande toppmöte i Vilnius)² och sin resolution av den 12 december 2013 om resultatet av toppmötet i Vilnius och framtiden för det östliga partnerskapet, särskilt när det gäller Ukraina³,
- med beaktande av domen från republiken Moldaviens författningsdomstol av den 5 december 2013 som fastställer att landets officiella språk är rumänska och av det faktum att de självutnämnda myndigheterna i Transnistrien fortsätter att begränsa den rumänskspråkiga undervisningen,
- med beaktande av rekommendationerna från mötena i den parlamentariska samarbetskommittén EU-Moldavien, särskilt de som rör rätten till utbildning i regionen Transnistrien,
- med beaktande av artiklarna 122.5 och 110.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. Transnistrienkriget i republiken Moldavien 1992 ledde till upprättandet av en separatistisk, illegitim och auktoritär regim i regionen. Denna frusna konflikt kvarstår

¹ EUT C 51 E, 22.2.2013, s. 108.

² Antagna texter, P7_TA(2013)0383.

³ Antagna texter, P7_TA(2013)0595.

med grova och utbredda kränkningar av de mänskliga rättigheterna, däribland inom utbildnings- och skolförvaltningsområdet.

- B. Politisk inblandning i utbildningssystemet är oacceptabelt. Parterna i konflikten i Transnistrienfrågan bör säkerställa fri, icke-diskriminerande tillgång till utbildning i regionen och se till att utbildningsinstitutioner har möjlighet att bedriva regelbunden verksamhet samt ge frågan om säkerheten för barn och personal högsta prioritet.
- C. De lokala myndigheterna i Gagausien organiserade en regional folkomröstning den 2 februari 2014 rörande vilken riktning landets utrikespolitik skulle ta. Denna folkomröstning förklarades olaglig av centralregeringen och behöriga rättsinstanser.
- D. Förhandlingarna om Transnistrien har pågått sedan 1992, i det så kallade 5+2-formatet, men ingen hållbar lösning som bygger på fullständig respekt för republiken Moldaviens territoriella integritet och suveränitet har nåtts, trots ovannämnda upprepade internationella beslut. Ryska trupper är fortfarande stationerade i regionen.
- E. 5+2-förhandlingarna återupptogs 2011 och arbetsgruppen om utbildning har sammanträtt sedan dess.
- F. Spänningarna har växt och förhandlingarna undermineras ständigt av de självutnämnda transnistriskas myndigheterna. Den nya omgången av 5+2-förhandlingarna har preliminärt fastställts till den 27–28 februari 2014 och utgör en ny möjlighet att bryta dödläget och nå betydande framsteg.
- G. Enligt en OSSE-rapport från november 2012 finns det åtta skolor som använder det latinska alfabetet som kan fortsätta att bedriva undervisning med stöd från utbildningsministeriet. Av dessa låg sex på Transnistrienkontrollerat territorium och två hade flyttats till närliggande Moldavienkontrollerat territorium på vänster sida om floden, vilket har medfört stora, dagliga transportproblem för eleverna. I rapporten underströks att förhållandena i dessa skolor är fortsatta akuta. Problem finns bland annat med hyreskontrakt och lokalernas skick, rörelsefrihet, varutransporter, hälsa, säkerhet och sanitetsinspektioner, minskande elevantal, påtryckningar eller trakasserier av föräldrar och lärare, juridisk status och de specifika förhållandena för fastigheten i Rîbnița och de skolor som tidigare låg i Grigoriopol och Dubăsari.
- H. I december 2013 återupptog de självutnämnda myndigheterna i Transnistrien en aggressiv kampanj mot de åtta rumänskspråkiga skolorna. Kampanjen omfattade allt från administrativa påtryckningar till förklaringar från de självutnämnda myndigheterna där man meddelade att man kommer att stänga de skolor som vägrar att erkänna separatistregimens auktoritet.
- I. Många lärare från Lucian Blaga-gymnasiet i Tiraspol har utsatts för olagliga förhör av den separatistiska milisen och har fått påtryckningar om att betala skatt till de självutnämnda myndigheterna i Transnistrien i stället för till den moldaviska staten. Skolans bankkonto blockerades olagligen under flera veckor i januari 2014 av de självutnämnda myndigheterna. Den 5 februari 2014 frihetsberövades rektorn, räkenskapsföraren och chauffören för Lucian Blaga-gymnasiet när de transporterade lönerna för skolans personal.

- J. Vid mötet i arbetsgruppen om utbildning, som hölls i Chişinău den 27 januari 2014, lyckades man inte lösa de återstående frågorna rörande de rumänskspråkiga skolorna. En preliminär överenskommelse nåddes om att genomföra gemensamma inspektionsbesök i dessa skolor.
- K. OSSE:s uppdrag i Moldavien har övervakat hur de rumänskspråkiga skolorna fungerar sedan krisen 2004 då de självutnämnda myndigheterna i Transnistrien vidtog åtgärder mot åtta skolor i regionen som drivs av moldaviska statliga myndigheter och följer den moldaviska läroplanen. OSSE medlar mellan de centrala och de transnistrisk utbildningsmyndigheterna för att finna en lösning på kvarstående frågor och förhindra nya kriser. De självutnämnda myndigheterna i Transnistrien har begränsat OSSE-uppdragets tillträde till regionen och har från den 1 februari 2014 förbjudit uppdragets chef att resa dit.
- L. I Europadomstolens dom i målet Catan med flera mot Moldavien och Ryssland av den 19 oktober 2012 fastställdes att Ryska federationen hade brutit mot artikel 2 i protokoll 1 i konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.
- M. Republiken Moldavien har gjort mycket för att fördjupa sina förbindelser med EU och associeringsavtalet utgör en möjlighet för hela landet, inbegripet regioner som Transnistrien och Gagausien, att ytterligare fördjupa förbindelserna med EU och anta europeiska värderingar och standarder samtidigt som de ekonomiska utsikterna förbättras.
- N. Utbildning är ett område där det finns stor potential för ytterligare samarbete i framtiden trots de känsliga problem som det omfattar.
1. Europaparlamentet beklagar djupt bristen på respekt för de mänskliga rättigheterna i regionen Transnistrien, särskilt på utbildningsområdet.
 2. Europaparlamentet fördömer politiseringen av utbildningspolitiken och anser att rätten att fritt välja utbildning är en grundläggande rättighet, och efterlyser full respekt för denna rättighet och att alla former av påtryckningar som är riktade mot rumänskspråkiga utbildningsinstitutioner i regionen Transnistrien ska upphöra.
 3. Europaparlamentet beklagar att de fortsatta problemen på detta område avsevärt har bidragit till ett vikande elevunderlag i de rumänskspråkiga skolorna. Parlamentet är djupt kritiskt mot att dessa skolor tvingas att betala högre avgifter för utnyttjandet av allmännyttiga inrättningar i Transnistrien än andra utbildningsinstitut och mot att den oklara situationen med avseende på lokaler och hyreskontrakt skapar osäkerhet för både skolorna och deras elever.
 4. Europaparlamentet fördömer det ökande administrativa påtryckningarna från de självutnämnda myndigheterna i Transnistrien, särskilt hyreshöjningar, avskaffande av avgiftsfria hyreskontrakt (vilket påverkar gymnasierna i Corjova och Roghi), restriktioner för användningen av bankkonton och trakasserier av lärare (Lucian Blaga-gymnasiet i januari 2014), vilket kulminerade i frihetsberövandet av gymnasiets rektor, räkenskapsförare och chaufför den 5 februari 2014.
 5. Europaparlamentet uppmanar med eftertryck de självutnämnda myndigheterna i Transnistrien att fullt ut respektera den grundläggande rättigheten att få undervisning på sitt modersmål och att ge högsta prioritet åt barnens och personalens säkerhet.

6. Europaparlamentet uppmanar myndigheterna att säkerställa att barnen och deras föräldrar skyddas från de negativa konsekvenserna av dagens politiska situation och att hitta lösningar som gynnar de barn och föräldrar som är direkt berörda.
7. Europaparlamentet noterar överenskommelsen om att genomföra gemensamma inspektioner i de rumänskspråkiga skolorna under perioden 10–20 mars 2013.
8. Europaparlamentet fördömer att deltagandet av de självutnämnda myndigheterna i Transnistrien i 5+2-formatförhandlingarna har varit föga konstruktivt, vilket har medfört att endast mycket få framsteg har gjorts sedan samtalen återupptogs.
9. Europaparlamentet betonar att EU fullt ut respekterar Moldaviens territoriella integritet, och begär att EU ska engagera sig mer för att få till stånd en lösning på denna konflikt i dess omedelbara grannskap, bl.a. genom att EU uppgraderas till förhandlingspart. Parlamentet uttrycker sitt stöd för dialog som det enda verktyget som kan lösa sådana känsliga och viktiga frågor och säkerställa långsiktiga lösningar.
10. Europaparlamentet anser att det endast är genom en fredlig lösning på Transnistrienkonflikten som man kan uppnå välstånd och stabilitet i Republiken Moldavien, inom dess internationellt erkända gränser, liksom i hela regionen.
11. Europaparlamentet uppmanar OSSE att fortsätta sitt arbete med att övervaka och underlätta förhandlingarna samt att försvara rätten till utbildning för elever i rumänskspråkiga skolor i Transnistrien. Parlamentet uppmanar även de självutnämnda myndigheterna i Transnistrien att samarbeta med OSSE:s uppdrag i Moldavien och ge det tillträde till sitt territorium.
12. Europaparlamentet uppmanar den höga representanten att ta upp frågan om rätten till utbildning vid nästa runda i 5+2-förhandlingarna, som ska hållas i februari 2014, samt att lägga större vikt vid 5+2-förhandlingarna och att på alla nivåer, inklusive vid bilaterala toppmöten, ta upp frågan med alla parter i konflikten för att snabbare nå en heltäckande och fredlig lösning på Transnistrienkonflikten.
13. Europaparlamentet uppmanar Ryska federationen att fullt ut tillämpa Europadomstolens dom enligt vilken Ryssland bryter mot rätten till utbildning när de gäller de moldaviska skolor som använder rumänska i regionen Transnistrien.
14. Europaparlamentet konstaterar att de ryska truppernas närvaro leder till en miljö där det finns risk för att respekten för och främjandet av de mänskliga rättigheterna i regionen äventyras. Parlamentet uppmanar Ryska federationen att omedelbart upphöra med sitt stöd till de självutnämnda myndigheterna i Transnistrien och att uppfylla de åtaganden som gjordes i Europarådet 1996 och som återges i OSSE:s beslut (i Istanbul 1999 och Porto 2002) rörande tillbakadragandet av ryska trupper och vapen från Moldaviens territorium. Parlamentet begär dessutom att dessa trupper ska ersättas av en civil fredsbevarande styrka.
15. Europaparlamentet efterlyser återhållsamhet från de lokala myndigheterna, även i Gagausien, liksom full respekt för Republiken Moldaviens författning, även den del som rör skydd av minoriteter. Parlamentet uppmanar till dialog med den moldaviska centralregeringen för att undvika ensidiga beslut.

16. Europaparlamentet uppmanar rådet och medlemsstaterna att snabbt anta ett förfarande som kommer att leda till viseringsliberalisering med Moldavien under sommaren, eftersom detta kommer att ha en positiv effekt på alla medborgare, även inom utbildningsområdet.
17. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att påskynda de tekniska förfaranden som ska leda till undertecknande och provisorisk tillämpning av associeringsavtalet, inklusive ett avtal om ett djupgående och omfattande frihandelsområde.
18. Europaparlamentet anser att sociala framsteg, förbättringar av de mänskliga rättigheterna samt ekonomisk modernisering i Transnistrien också skulle gynnas av att de självutnämnda myndigheterna i Transnistrien genomförde bestämmelserna i associeringsavtalen, inbegripet avtalet om ett djupgående och omfattande frihandelsområde.
19. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att även utnyttja sådana verktyg som det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter, för att erbjuda direktstöd till den transnistriska befolkningen, utveckla program för stöd av det civila samhället, tillgång till information, utbildning och fria medier, vilket har nekats av de självutnämnda myndigheterna i Transnistrien.
20. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/den höga representanten för utrikes frågor och säkerhet, Moldaviens regering och parlament, Rumäniens regering, Ukrainas regering, Ryska federationens regering, USA:s regering, OSSE:s generalsekreterare och Europarådets generalsekreterare.